

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

II. Ordo qui in ipsorum catibus & Pastoribus obseruatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

his & similibus verbis deceptos fuisse & adhuc decipi putas? Legimus in Anabaptistarum libris, Zuinghianos cum feminis Anabaptisticae religionis, scriptura armatis, disputare ingressos, non sine pudore repulsam passos: e contra ipsos quoque Prædicantes hac occasione ad Anabaptismum transiisse, vt de Iacobo Kautzio V Vormatiensi Bullingerus scribit: (a) Vide apud Rescium in quâtis angustijs Calvinista Poloni versati sunt, quâ A. MDLXXXI. cum Anabaptistis disputatione suscepissent, qui certe publice pro victoribus se tunc tulerunt. Idem Calvinista in Frankendaliensi colloquio experti sunt, qui omnibus viribus annisi, vt Anabaptistas à sacris literis erroris cõfutarerent, sed eo cucata, vt Anabaptista sacris literis æquè robuste armati, inuictè persisterent. Itaque Calvinista exarmati, vel suis armis implicati, demum Ecclesie Catholice arma corripuerunt, & Ecclesie iudicio anniuersali in explicandis scripturis consensum Anabaptistarum sensui opponendo, eos hæreticos pertinaces declarare voluerunt, ridicule sane, vt qui illos dampnando, se ipsos eadem sententia involuerunt. Sed multa nimis hoc de axiomatico, quo tam illi quam plerique hæretici finistre vtuntur. Transio ad præcipuos ipsorum fidei articulos, quos partim à Catholicis & Lutheranis scriptoribus, partim ex ipsorum libris, quibus tituli sunt, *Rescriptio vera Fidei. Mystera Scriptura. Exhortatio ad fidem. & apologia*, quos Bullingerus scripto suo contra eos subiunxit, excerpti (b)

II. Principio aiunt. 1. Nec Catholicorum, multo minus eorum qui Euangelicos se appellant, Ecclesias, vere esse Ecclesias, sed Sathanae synagogas, ac præcipue ob grauissimam peccata & vitia eorum qui eis præsent. Solam suam Ecclesiam vere esse Ecclesiam, Apostolica conformem, & eadem simplicitate qua prima illius ortum tantopere commendauit insignem, Pompam illam Papisticam ab hac simplicitate, & artes qua hodie in nouellis Ecclesijs vsitentur, à pristino illo candore & integritate longe abesse. Has enim serere discordias, accerere clades, accendere bella, magisque ad explicanda vexilla quam scripturam, & ad relegendam potius quam reducendam ac postliminio restituendam pietatem, esse idoneas. 2. Porro in eligendis Ministris hac vtuntur ratione; ab Apostolis, vt ipsi credi volunt, petita. Postquam seniorum aliquos ostendit quam necessaria sit noui Ministris electio, tota multitudo coit, ac suffragia confert. Pluribus suffragijs electus promittit se gregem fidei sua commissum bene ac fidei ter rectorum. Nec ullum illè ex hac dignitate nouum consequitur titulum aut gradum, sed eodem

habitu, quo ante vitur, cum omnibus scilicet communi: Sed nec ullum eis salariumpenditur, sed quisque manuum suarum labore victum sibi quarit: & à cathedra descendens, ad pensum redit, ac vel stium, vel malleum aut dolabram (sunt enim plerique ad hoc munus delecti opifices) rursus in manus sumit. Hoc vero Apostolorum exemplo se facere dicunt. 3. Tempia aut ad sacro cultui destinata, vt Catholici & Lutherani non habent, sed in priuatis tantum adibus conueniunt, ac fere clanculum, nisi vbi tuto eis & secure habitare licet, Dantisci, & in plerisque Hollandia, Selandia & Frisia urbibus & oppidis. In nulla Catholici Regis ditione, vt nec in superiori Germania tolerantur. Sed in Frisia Orientali, in Westphalia, Prussia, Silesia, Moravia, Bohemia, ac regionibus ad Poloniae regnum pertinentibus aliqua libertate gaudent: quamuis Catholici & Lutherani vbique eis præualeant. (c) Francie regnum hoc hominum genus vix nouit: nisi quod in Burdigalensem & alios portus non pauci, ac plerique nauaræ ed appellant, ac libere negotiantur. Memoriæ nonnumquam medium inter decem aut duodecim horum mortificatorum (sic enim videri volunt) varia de ipsorum religione cum ipsis disputasse, illosque quamuis nauaræ essent ac despicabiles homines, ad omnia quæcumque inciderant, Scripturæ aliquem locum in numero habuisse.

Narrauit mihi Ioannes Spondanus, quum in Germania esset ed à Nauaræ tunc, postea Francie, Rege ad excolendum literis, tot donis à natura iam ante ornatum ingenium, missus, cupidinem se incessisse vnus ex Anabaptistarum primarijs, qui vulgo magni fieret, videndi atque alloquendi. Incidisse ergo in eum ex agro suo ab opere reuertentem, tunica cinericij coloris indutum, ac reliquo vestitu à rustico nihil differentem. Latinis verbis à se honorifice, vt mos habet, salutatam, caperata fronte respondisse, non aliter ac quemdam è Veteri stoâ resuscitatum Catonem; Castalio vocor, quos mihi tribuisti titulos, nec mihi nec cuiquam vere Christiano conueniunt. Vanitatibus his mundi iam dudum ego valedixi. Dicente Spondano; se fama ipsius excitum, visendi eius gratia venisse. Ergo, inquit, mecum.

a Lib. 1. de orig. Anab. cap. 7. b Rescius fol. 119. Nicol. Bloesdick. libr. de secta. David Georg. Bulling. lib. 1. cap. 8. Es. Apolog. Anab. fol. 215. & seq. c Vide success. Anab. Modest. de auctor. Anab. fol. 82. & Chron. 181. Curaus Chron. Siles. par. 2. fol. 1, 8. Sebast. Franck. Chron. par. 3.

cum prandebis: ac simul cum dicto intra cubiculum eum abducit. Strata mensa, uxor lancem infert cibo elixo plenam. Loris manibus, quinque aderant pueri, duo patris familias filij, tres, eius commensales. Finita precatione, bonus ille pater familias cibum aequaliter in tot quot conuiuia erant, portiones diuisum distribuit: quam tamen aequalitatem in potu non seruabat. Ipse enim bonum uinum Rhenanum, (fortasse ad tractandum hospitem) ceteri cereuisiam bibebant. Post tenuis hoc prandium (quod tamen Anabaptista ille laudabat, & sumtuosum nostrorum luxum ridebat.) Spondanus de articulis quibusdam religionis disputare incepit, & inter alia de Baptismo: de quo ille satis prolixè ita disseruit ut in sua religione bene uersatus non iniuria uideretur. Papisia, aiebat inter alia, Confirmationem pueris dare quando baptismum dare oportebat, qui pueris nihil prodest fidem non habentibus. Nec Confirmatio, ut ipsa Decreta uolunt, nisi ijs qui ad discretionis annos perueniunt dari debet, ut scilicet infans in memoriam suscepti à se Christianismi redueatur. Atque hic est Baptismus, inquit, ille. Spondano antiquam Ecclesie consuetudinem opponente. Ille, si, inquit, antiquitatem uolumus, age ad quatuor Euangelistas abeamus: Quod si uos Papisiarum more antiquitatem allegare uolueritis, Confessio uestra Geneuensis (erat enim tum Spondanus Caluinista) mox in famum abibit. Prolatis deinde Biblijs (erat uero Seruati uersio) loca quadam ex S. Matthaei Euangelio & Actis Apostolorum fuisse lecta. Spondano dicente, Annon Christus dicit: Simite paruulos ad me uenire. Sic, ait Anabaptista, nimirum ut instruantur. Replicante Spondano: Qui fieri potest ut intant à Christo baptizatorum multitudine, nullus infans fuerit? Anabaptista, Annon, inquit, fieri potuit, ut nulli ibi infantes fuerim? Vobis succumbit probatio. Neque enim inuenimus à Christo aut Apostolis infantes huius mysterij incapaces, fuisse baptizatos. Inde ad alia digressus, omnes uita sua ac familia rationes explicabat: quomodo scilicet ipse manus labore ad victum parandum, & animum SS. scripturarum lectione, ad discenda Dei mandata exerceret, aens, hoc modo Apostolos & primitiuos illos Christianos uixisse, manibus victum sibi quarentes, & in honesta sua paupertate Deum glorificantes. Latine expedite atque eleganter loquebatur, Græcæ etiam linguæ non ignarus, quas linguas Spondanus exacte callebat, Græcam præsertim, ut qui uicesimo ætatis anno in Homerum & Hesiodum Commentarios dederat. Spondanus mihi ipse fassus est, ex hominis sermone ac moribus, frugalitate, & tam honesta totius quamuis exiguæ familiæ specie ingenti admira-

tionem se fuisse percussum. Sed quid mirum Caluinistam, tunc cum adhuc ueram sanctitatem ignoraret, admiratione Anabaptisticæ hypocrisis esse delusum, quam postea Catholicus penetrauit & rixit!

III. Ad alia igitur religionis Anabaptisticæ capita transeamus. Ea uero pleraque (de Baptismo & paucis alijs exceptis) Lipsiensi & Geneuensi Confessionibus sunt conformia. Cuius quidam noster, Reformatæ, quam uocant, religionis, quo ego interprete cum illis disputans utebar (omnem enim eorum doctrinam, eiusque fundamenta pernoctaram) quum uideret nouos hos Doctores, quos ille tamquam pessimos hæreticos apud me traduxerat, in plerisque Geneuensem Catechismum sequi eademque docere, uehementi correptus fuit admiratione. (a) 1. Nam & Missam tamquam Sathana inuentum detestantur. Aiunt eam in nouo D. N. Testamento non reperiri: nec ea opus esse, sed ad diuinum cultum præces & Sermonem satis esse. 2. Delirorum esse, Purgatorium credere: eoque nec illi pro defunctis orant. 3. Qui sanctos inuocent, Deo facere iniuriam. 4. Imagines itidem detestantur, à Cruce abhorrent. 5. Nominis IESU aut DEIPARÆ Virginis nullam reuerentiam deserunt. 6. Ad fidem neminem cogendum esse aiunt, ut quæ donum Dei sit. Nec Christum nec Apostolos uia uos, aut contra hæreticos & infideles seculari brachium implorasse. Hoc idem Lutherus docuit tunc quum Edictum de conscientiarum libertate promulgauit. (b) Hæc eadem sunt Propositiones, quibus primarius quidam in Francia Minister Caroli Martelli, Frisios, missis prius Doctoribus, ad Christianam fidem compellentis, factum reprehendit magis quam laudat. Zelus hic, inquit, (c) homini bellatori condonari potest. Sed reuera animi armis uinci non possunt, nec religio imperari, sed rationibus & argumentis in corda induci debet. Sic Anabaptista, nemini religionis causa uim, multo minus quamcumque ob causam Christiano mortem inferendam esse docent, sed si opus sit, excommunicatione utendum. 7. Papam eodem quo Lutherani, Caluinista, & reliqui hæretici titulo insigniunt, Antichristum appellantes. 8. Cum eisdem, solenne sacrificium & sacerdotium tollunt. 9. Cum Zuinglianus, realem Iesu Christi in Sacramento præsentiam negant, (d) ac Cænam (sic enim cum alijs Sacramentarijs appellant)

a Bulling. lib. 1. cap. 8. Alber. contra Carlsstad. b Franck. p. 1. 3. tit. M. Cochl. in Act. & alij. c Serres in Inuent. d Gassit. fol. 230. Bullin. lib. 6. cap. 8.